

An Assessment About The History of The Turkish Veterinary Medical Association Chamber of Veterinarian for Afyonkarahisar

Emine TÜRKMEÑOĞLU*

Yozgat Bozok University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Veterinary History and Deontology, Sorgun/Yozgat, Turkey

ABSTRACT

The first chambers of veterinarian became operative in Turkey after the enactment of Law number 6343 in 1954. Chambers of veterinarian are tasked with ensuring that the relevant professional legislation is duly applied. This study has been carried out to provide information about the historical development of the Turkish Veterinary Medical Association Chamber of Veterinarian for Afyonkarahisar Region (Afyonkarahisar CV). The study material is comprised of first hand documents obtained from the Afyonkarahisar CV Archive and the Turkish Veterinary Medical Association Archive and the relevant material has been assessed with the retrospective method used in historical research. Afyonkarahisar CV became operable in 1968. During its historical development process, the chamber has held meetings in search of solutions for professional problems, decision making and organized various training programs. It has been concluded that Afyonkarahisar CV is responsible for positive contributions to the professional development of veterinary medicine in Turkey.

Keywords: The Chamber of Veterinarian for Afyonkarahisar, The Turkish Veterinary Medical Association, History of Veterinary Medicine.

***

Türk Veteriner Hekimleri Birliği Afyonkarahisar Veteriner Hekimler Odasının Tarihi Hakkında Bir Deđerlendirme

ÖZ

Türkiye’de ilk veteriner hekim odaları 6343 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra 1954’te faaliyete geçirildi . Veteriner hekim odaları meslekle ilgili mevzuatın gereği gibi uygulanmasını sağlamakla yükümlüdürler. Bu çalışma Türk Veteriner Hekimleri Birliği Afyonkarahisar Veteriner Hekimler Odası (Afyonkarahisar VHO)’nın tarihi gelişimi hakkında bilgi vermek amacı ile yapıldı. Çalışmanın materyalini Afyonkarahisar VHO Arşivi ve Türk Veteriner Hekimleri Birliği Arşivinden elde edilen ilk elden belgeler oluşturdu ve söz konusu materyal, tarih araştırmalarında kullanılan retrospektif yöntemle değerlendirildi. Afyonkarahisar VHO’nun 1968’de faaliyete geçtiği saptandı. Tarihi gelişim süreci içerisinde oda tarafından mesleki sorunlara çözüm yollarının arandığı toplantıların kararlaştırıldığı ve çeşitli eğitim programlarının düzenlendiği belirlendi. Afyonkarahisar VHO’nun Türkiye’de veteriner hekimliği mesleğinin gelişimine olumlu katkılarda bulunduğu sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Afyonkarahisar Veteriner Hekimler Odası, Türk Veteriner Hekimleri Birliği, Veteriner Hekimliği Tarihi.

To cite this article: Türkmenoğlu E. An Assessment About The History of The Turkish Veterinary Medical Association Chamber of Veterinarian for Afyonkarahisar. Kocatepe Vet J. (2019) 12(2):185-192.

Submission: 22.11.2018 Accepted: 14.05.2019 Published Online: 22.05.2019

ORCID ID; ET: 0000 0002 3868 0908,

*Corresponding author e-mail: e_turkmenoglu@hotmail.com

GİRİŞ

Türk Veteriner Hekimleri Birliği (TVHB) 6343 sayılı Kanunla kurulmuş olan ve veteriner hekimliği mesleğinin Türkiye çıkarlarına en faydalı biçimde uygulanmasını sağlama, veteriner hekimlerin maddi ve manevi hak ve yararlarını koruma gibi görevleri bulunan kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur¹. TVHB'yi oluşturan organlardan biri olan veteriner hekim odalarının ilk olanlarına 1954'te işlerlik kazandırıldı². Veteriner hekim odaları, sınırları içinde en az 30 veteriner hekim bulunan illerde ya da bölgelerde kurulmaktadır. Odalar sahip oldukları genel kurul, yönetim kurulu, denetleme kurulu ve haysiyet divanı olmak üzere dört organ aracılığıyla meslekle ilgili mevzuatın gereği gibi uygulanmasını sağlamaya yönelik çalışmalarda bulunmaktadır³.

Günümüzde Türkiye'de faaliyet gösteren 56 veteriner hekim odasından sekizinin Ege Bölgesinde bulunduğu ve TVHB İzmir Veteriner Hekimler Odası (İzmir VHO)'ndan (1954) sonra TVHB Afyonkarahisar Veteriner Hekimler Odası (Afyonkarahisar VHO)'nın bölgede kurulan ikinci oda olduğu belirlendi⁴.

Türkiye'deki veteriner hekim odalarının tarihi konusunda TVHB Samsun-Sinop Bölgesi Veteriner Hekimler Odası (Samsun-Sinop VHO) (Sanal ve Melikoğlu Gölcü 2014) ve TVHB Kars Bölgesi Veteriner Hekimleri Odası (Kars VHO) (Kızıltepe 2017) hakkında birer adet bilimsel yayına rastlandı. Yapılan incelemelerde Afyonkarahisar VHO'nun 1968-1975 yıllarına ait herhangi bir evraka rastlanamadı. Bu araştırma Afyonkarahisar VHO'nun tarihsel gelişimi hakkında bilgi vermek amacı ile yapıldı.

MATERYAL VE METOT

Çalışmanın materyalini Resmi Gazete Arşivi, TVHB Arşivi ve Afyonkarahisar VHO Arşivinden sağlanan ilk elden belgeler oluşturdu. Ayrıca konuyla ilgili literatürden faydalandı. Orijinal belgelerin kopyeleri dipnotlar halinde gösterildi. Mevcut materyal tarih araştırmalarında kullanılan retrospektif yöntem ile değerlendirildi.

BULGULAR

Afyonkarahisar VHO'nun 1968'de kurulduğu ve ilk oda yönetim kurulu başkanının Mehmet Eroğlu olduğu (1968-1969) belirlendi. Daha sonra sırası ile Yakup Hamza Çebi (1969-1970), Mehmet Eroğlu (1970-1971, 1971-1972), Abdullah Kardan (1972-1973), Süleyman Özkan (1973-1974) ve Sedat Öncel'in (1974-1975, 1975-1976) odaya başkanlık yaptıkları saptandı^{5,6}. Günümüze kadar seçilmiş 34

oda yönetim kurulu başkanı arasında hiç kadın veteriner hekimin bulunmadığı ve toplam yönetim kurulu üyeleri arasında bir kadın üyenin sadece bir dönem yer aldığı ve odanın diğer organlarında hiç kadın bulunmadığı belirlendi. Afyonkarahisar VHO organlarına seçilmiş veteriner hekimlerin isimleri Tablo 1-4'te sunuldu⁷.

Resmi evraklarda odanın isminin 1976'dan itibaren "Afyon Bölgesi Veteriner Hekimler Odası" biçiminde yazıldığı⁸ ve 1977'de odanın sorumluluk alanında Afyonkarahisar, Antalya, Burdur, Isparta ve Uşak illerinin bulunduğu tespit edildi⁹. Antalya'nın 1978, Burdur'un 1992¹⁰, Isparta'nın 19. ile 20. dönem genel kurulları arasındaki süreçte¹¹, Uşak'ın ise 1998'de Afyonkarahisar VHO'dan ayrıldığı^{12,13} ve bundan sonra odanın isminin "Afyon Veteriner Hekimler Odası" biçiminde, 2006'dan itibaren ise "Afyonkarahisar Veteriner Hekimler Odası" biçiminde yazıldığı tespit edildi¹⁴.

Antalya'da 30 Eylül 1976'da gerçekleşen genel kurul sonrasında Antalya Veteriner İşleri Baş Müdürü Sedat Öncel'den¹⁵ boşalan oda başkanlığına Afyonkarahisar Veteriner İşleri Müdürü Necdet Demir'in gelmesinden sonra oda adresinin Afyonkarahisar Veteriner İşleri Müdürlüğü olduğu¹⁶ ve 1979'da söz konusu müdürlüğün bir odasında il dışından gelen oda üyelerinin barınması için bir misafirhane kurulduğu saptandı^{17,18}. Veteriner Bölge Sağlık Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü'nün yeni binasına taşınmasından sonra eski binasının uygun olan odalarından bazılarının Afyonkarahisar VHO'ya lokal ve misafirhane olarak ayrıldığı belirlendi¹⁹. Söz konusu misafirhanenin 1985'te kapatıldığı²⁰ ve 2005 yılında oda için Vakıflar Müdürlüğünde bir büro kiralanmasına karar verildiği²¹ ve oda adresinin 3. Vakıf İş Hanı kat: 6, no: 42 olduğu saptandı²². Günümüzde ise Afyonkarahisar VHO'nun 2013'te satın alınan Çetinkaya mahallesi Uydu Kent İş Merkezindeki 22 no'lu dairede faaliyet gösterdiği belirlendi^{23,24}.

⁷1976-2016 genel kurul seçim tutanakları. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁸Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁹1977-1978 dönemi yönetim kurulu çalışma raporu. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

¹⁰Bkz: Dipnot 2.

¹¹1992-1994 dönemi yönetim kurulu çalışma raporu. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

¹²23/03/1998 tarih ve 20 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

¹³21/08/1998 tarih ve 30 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

¹⁴27/09/2006 tarihli genel kurul seçim tutanağı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

¹⁵1976-1977 dönemi yönetim kurulu çalışma raporu. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

¹⁶Bkz: dipnot 8

¹⁷22/01/1979 tarih ve 8 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

¹⁸12/03/1979 tarih ve 11 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

¹⁹1980-1981 dönemi yönetim kurulu çalışma raporu. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

²⁰13/05/1985 tarih ve 9 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

²¹15/02/2005 tarih ve 35 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

²²03/11/2013 tarihli yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

²³27/09/2013 tarihli yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

²⁴30/09/2013 tarihli yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

¹09/03/1954 tarihli ve 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun, 18/03/1954 tarihli ve 8661 sayılı Resmî Gazete.

²TVHB Arşiv Belgeleri (1954-2018).

³Türk Veteriner Hekimleri Birliği Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği, 13/09/2006 tarihli 26288 sayılı Resmî Gazete.

⁴Bkz: Dipnot 2.

⁵23/01/1985 tarih ve 73/300 nolu gelen evrak. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁶31/01/1985 tarih ve 19 nolu giden evrak. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

Tablo 1: Afyonkarahisar VHO Yönetim Kurulu (1976-2016)
Table 1: Afyonkarahisar VHO Executive Board (1976-2016)

Dönem	Başkan	Sekretar	Muhasip	Üye	Üye
1976-1977	Necdet Demir	O. Nuri Serdaroğlu	Semai Çelebi	Erol Çelebi	Mehmet Ayalp
1977-1978	Necdet Demir	O. Nuri Serdaroğlu	Hüseyin Kurtulmuş	Hasan Sarıbaş ↑	Semai Çelebi
1978-1979	Necdet Demir	O. Nuri Serdaroğlu	Semai Çelebi	Aydın Tuncer	Rıfat Açıkgöz
1979-1980	Necdet Demir	O. Nuri Serdaroğlu	Semai Çelebi	Mehmet Çakırgöz	Aydın Tuncer
1980-1981	Necdet Demir	O. Nuri Serdaroğlu	Semai Çelebi	Mehmet Çakırgöz	Ramazan Şimşek
1981-1982	Necdet Demir	Rıfat Açıkgöz	Ramazan Şimşek	Mehmet Çakırgöz	Hasan Aytekin
1982-1984	Necdet Demir	Düzali Karataş	Ramazan Şimşek	Ümit Ülker	Ali Ünsoy ↑
1984-1986	Necdet Demir	Hüsamettin Öner	Bekir Aslan	Cengiz Tan	Hamza Akalın
	Bekir Aslan ↑		Ramazan Şimşek ↑	Hüseyin Tan ↑	Baki Uçman
1986-1988	Bekir Aslan	Hüsamettin Öner	Semai Çelebi	Hüseyin Tan	O. Nuri Serdaroğlu
	Hüsamettin Öner ↑	Semai Çelebi ↑	Hüseyin Tan ↑	Düzali Karataş ↑	
1988-1990	Semai Çelebi	Ali Ünsoy	Şükrü Şap	Ümit Ülker	O. Nuri Serdaroğlu
				Halil Kalınbaçoğlu ↑	
1990-1992	Semai Çelebi	O. Şükrü Aksu	Mehmet Çelik	Mehmet Çakırgöz	Ali Ünsoy
1992-1994	Ali Ünsoy	O. Şükrü Aksu	Bekir Aslan	Mehmet Çakırgöz	Semai Çelebi
1994-1996	Bekir Aslan	M. Azmi Gökteke	Halil Kalınbaçoğlu	Beyazıt Yılmaz	Semai Çelebi
				Rıza Avcı ↑	
1996-1998	O. Şükrü Aksu	Şiar Ayhan	M. Azmi Gökteke	Mehmet Çelik	Mahmut Salman
1998-2000	Y. Selim Kızıltepe	Hakan Gökberber	Sebahattin Doğantaş	Kadir Ekin	Recep Aslan
		Sebahattin Doğantaş ↑	Hakan Gökberber ↑		
2000-2002	H. Aziz Tokar	Hakan Gökberber	Şükrü Şap	Hulusi Tütüncü	O. Şükrü Aksu
2002-2004	H. Aziz Tokar	Hakan Gökberber	A. Kadir Şahin	Halil Kalınbaçoğlu	Levent Demirbaş
2004-2006	Fatih M. Birdane	Zekeriya Erdurmuş	Nuri Gümüş	Türkan İlhan	Celalettin Çankaya
2006-2008	Fatih M. Birdane	Zekeriya Erdurmuş	Nuri Gümüş	H. Ahmet Çelik	Hulusi Tütüncü
2008-2010	Fatih M. Birdane	Zekeriya Erdurmuş	Nuri Gümüş	H. Ahmet Çelik	Hulusi Tütüncü
2010-2012	Fatih M. Birdane	Ö. Buğrahan Solmaz	Nuri Gümüş	H. Ahmet Çelik	Hulusi Tütüncü
2012-2014	Fatih M. Birdane	Ö. Buğrahan Solmaz	Nuri Gümüş	H. Ahmet Çelik	Hulusi Tütüncü
2014-2016	Fatih M. Birdane	Hulusi Tütüncü	Nuri Gümüş	H. Ahmet Çelik	Ö. Buğrahan Solmaz
2016-2018	Fatih M. Birdane	Hulusi Tütüncü	Nuri Gümüş	H. Ahmet Çelik	Ö. Buğrahan Solmaz

↑ Görevinden ayrılmış olan bir üst satırdaki üyenin yerine atanmış üye

Tablo 2: Afyonkarahisar VHO Haysiyet Divanı (1976-2016)

Table 2: Afyonkarahisar VHO Discipline Board (1976-2016)

Dönem	Üyeler	
1976-1977	—	—
1977-1978	Süleyman Özkan	Ali Ünsoy
1978-1979	Süleyman Özkan	Ali Ünsoy
1979-1980	—	—
1980-1981	Basri Küçüközdemir	Ali Ünsoy
1981-1982	İsmet Kutlual	Ali Ünsoy
1982-1984	Semai Çelebi	Ali Ünsoy
1984-1986	Semai Çelebi	Cengiz Tan
1986-1988	Semai Çelebi	Baki Uçman
1988-1990	Semai Çelebi	Baki Uçman
1990-1992	Mehmet Çelik	Ali Kutver
1992-1994	Nevzat Ercan	Rıza Aşar
1994-1996	Mehmet Çakırgöz	İhsan Karakadıoğlu
1996-1998	Mehmet Çakırgöz	Semai Çelebi
1998-2000	Semai Çelebi	Hulusi Tütüncü
2000-2002	Mehmet Çakırgöz	Nevzat Erkan
2002-2004	Mehmet Çakırgöz	Mustafa Tekerli
2004-2006	İsmail Türkmenoğlu	İsmail Kaynar
2006-2008	İsmail Türkmenoğlu	Hakan Gökberber
2008-2010	İsmail Türkmenoğlu	M. Fehmi Çağır
2010-2012	İsmail Türkmenoğlu	Hakan Gökberber
2012-2014	İsmail Türkmenoğlu	Hakan Gökberber
2014-2016	İsmail Türkmenoğlu	Erkan Acar
2016-2018	İsmail Türkmenoğlu	Erkan Acar
—	Üyenin ismine ulaşılamamıştır.	

Tablo 3: Afyonkarahisar VHO Büyük Kongre Delegeleri (1976-2016)
Table 3: Afyonkarahisar VHO Grand Congress Delegates (1976-2016)

Dönem	Üyeler
1976-1977	Necdet Demir Hasan Sarıbaş
1977-1978	Ethem Edincikli Sami Tekin
1978-1979	Basri Küçüközdemir Ali Yancı
1979-1980	—
1980-1981	Ali Ünsoy Necdet Demir
1981-1982	Hamza Akalın Necdet Demir
1982-1984	Ali Ünsoy Mehmet Çakırgöz Baki Uçman
1984-1986	Hamza Akalın Necdet Demir
1986-1988	Hüsamettin Öner Yalçın Ünsal
1988-1990	Hüsamettin Öner Ali Ünsoy
1990-1992	Mehmet Çakırgöz Bekir Aslan
1992-1994	Mehmet Çakırgöz Bekir Aslan
1994-1996	Y. Selim Kızıltepe İ. Sadi Çetingül Yalçın Konak İbrahim Altıntaş
1996-1998	Sebahattin Eronat Kadir Ekin H. İbrahim Tekin Mahmut Salman
1998-2000	Mustafa Tekerli Cemil Tosun Halit İmik Nevzat Ercan Erkan Acar
2000-2002	Mustafa Tekerli Cemil Tosun Halit İmik Yalçın Konak M. Atilla Çakmak H. İbrahim Tekin
2002-2004	Seçkin Küçükerdem Cemil Tosun Şükrü Şap H. Basri Yazıcı M. Atilla Çakmak H. İbrahim Tekin
2004-2006	Seçkin Küçükerdem Cemil Tosun Artay Yağcı Aziz Bülbül M. Atilla Çakmak Ramazan Avcı
2006-2008	Vural Özdemir Cemil Tosun Artay Yağcı H. Hüseyin Aşkın Ramazan Avcı
2008-2010	Ahmet Karakoç İsmail Atlı H. İbrahim Tekin Ceyan Tosun Ramazan Avcı
2010-2012	Zekeriya Erdurmuş İsmail Atlı H. İbrahim Tekin Mustafa Tatar Ramazan Avcı
2012-2014	M. Nevzat Algan İsmail Atlı H. İbrahim Tekin Mustafa Tatar Ramazan Avcı
2014-2016	Mahmut Salman İsmail Atlı H. İbrahim Tekin Mustafa Tatar Ramazan Avcı
2016-2018	Mahmut Salman İsmail Atlı H. İbrahim Tekin Mustafa Tatar Ramazan Avcı

— Üyenin ismine ulaşılamamıştır.

Tablo 4: Afyonkarahisar VHO Denetleme Kurulu (1976-2018)
Table 4: Afyonkarahisar VHO Inspection Board (1976-2018)

Dönem	Üyeler
1976-1977	—
1977-1978	Baki Uçman
1978-1979	Baki Uçman
1979-1980	—
1980-1981	Baki Uçman
1981-1982	Baki Uçman
1982-1984	Baki Uçman
1984-1986	Baki Uçman
1986-1988	Semai Çelebi
1988-1990	Bekir Aslan
1990-1992	Hakan Boyar
1992-1994	O. Şükrü Aksu
1994-1996	Sabahattin Doğantaş
1996-1998	Hakan Gökberber
1998-2000	Hakan Karakoç
2000-2002	Ahmet Karakoç
2002-2004	Ahmet Karakoç
2004-2006	Turgut Çivri
2006-2008	Zafer Avcı
2008-2010	Zafer Avcı
2010-2012	Zafer Avcı
2012-2014	Zafer Avcı
2014-2016	Numan Altıntaş
2016-2018	Numan Altıntaş
—	Üyenin ismine ulaşılamamıştır.

2

05 Ağustos 1983'te yayınlanan 68 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK)²⁵ ile veteriner hekim odalarının genel kurullarının 31 Ekim 1983 tarihine kadar yapılması hükme bağlanırken Sıkı Yönetim Koordinasyon Kurulu kararı ile²⁶ bu maddenin işletilmesinin durdurulduğu ve 16 Eylül 1983'te yayınlanan 86 sayılı KHK²⁷ le veteriner hekim odalarının genel kurullarının 01 Aralık 1983'ten itibaren üç ay içerisinde yapılmasının hükme bağlandığı saptandı. Yukarıdaki nedenlerle Afyonkarahisar VHO'nun her yıl Eylül ayında gerçekleştirdiği olağan genel kurulun 1983'te yapılmadığı 22 Ocak 1984'te yapıldığı belirlendi²⁸.

²⁵ 9/3/1954 Tarih ve 6343 Sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Ekleneceği Hakkında 1/6/1983 Tarihli ve 68 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname.05/08/1983 tarih ve 18126 sayılı Resmî Gazete.

²⁶ TVHB 30. büyük kongre tutanağı (1984). TVHB Arşivi.

²⁷ 9/3/1954 Tarih ve 6343 Sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Ekleneceği Hakkında 1/6/1983 Tarihli ve 68 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname. Bazı Hükümleri ile 6343 Sayılı Kanun'un Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine Dair 6/9/1983 Tarihli 86 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname. 16.09.1983 tarih ve 18167 sayılı Resmî Gazete.

²⁸ 1982-1984 dönemi yönetim kurulu çalışma raporu. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

Ayrıca mevzuatta yapılan değişikliklerle²⁹ odaların olağan genel kurullarının 1984'ten itibaren iki yılda bir yapılmaya başlandığı tespit edildi. Kamuda çalışan veteriner hekimlerin odaya üye olma mecburiyetinin 68 sayılı KHK³⁰ ile kaldırılmasının hemen ardından Afyonkarahisar VHO'nun üye sayısının 63'den 49'a düştüğü tespit edildi³¹. Odaya kayıtlı üye sayısının 18 Temmuz 2018 tarihi itibarı ile 431 olduğu belirlendi³². Afyonkarahisar VHO'nun, ilaç satışı konusunda üyeleri arasındaki haksız rekabeti önlemek amacı ile Ocak 2003'te Afyonkarahisar Eczacılar Odası Başkanlığı ile birlikte içeriğini; her iki odanın da ilaç satışı konusunda ticari ahlak ve meslek etiği çerçevesinde haksız rekabeti önleyici tedbirleri alması, üyelere protokolü uygulayacaklarına dair imza alınması; üyelerin aylık olarak belirlenecek fiyat listesine uyması ve listenin altında ücret alanlara yaptırım uygulanmasının oluşturduğu bir protokol

²⁹ 9/3/1954 Tarih ve 6343 Sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Ekleneceği Hakkında 1/6/1983 Tarihli ve 68 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname. Bazı Hükümleri ile 6343 Sayılı Kanun'un Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine Dair 6/9/1983 Tarihli 86 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname. Bazı Hükümlerinin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun (2993 Sayılı Kanun).07.04. 1984 tarih ve 18365 sayılı Resmî Gazete.

³⁰ Bkz: dipnot: 25

³¹ Bkz: dipnot: 28.

³² 18/07/2018 tarihli oda üye kayıt listesi. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

düzenledikleri tespit edildi³³. Protokol çerçevesinde eczane ve veteriner hekim muayenelerini denetlemek için Afyonkarahisar VHO yönetim kurulundan da iki üyenin görevlendirildiği bir komisyonun oluşturulduğu³⁴ ancak Rekabet Kurulunun odaya yapmış olduğu tebligat ile söz konusu ilaç fiyat tespit listelerinin uygulamadan kaldırıldığı saptandı³⁵.

Afyonkarahisar VHO'nun Merkez Konseyden, diğer odalardan ve çeşitli yerlerden gelen yazıları üyelerine ileterek çeşitli konularda onların görüş ve düşüncelerini aldığı³⁶ ve odanın da gerekli zaman ve konularda Bakanlık ve Merkez Konseye görüş bildirdiği saptandı^{37,38}. Pek çok dönemde (1977-1992) odaya gelir sağlamak amacı ile bağış makbuzları bastırıldığı belirlendi³⁹. 6343 sayılı Kanun'un 18. Maddesi, 2993 sayılı Kanun'un 19. Maddesi⁴⁰ ile yürürlükten kaldırılana kadar ikinci görev almak için odaya başvuran veteriner hekimlerin onay işlemlerinin yapıldığı tespit edildi^{41,42,43}. Odada rutin olarak; üyelerin kayıt ve nakil işlemlerinin yapıldığı, asgari ücret tarifnamesinin düzenlendiği ve üyelerle mesleki sorunların görüşülüp tartışıldığı toplantıların kararlaştırıldığı, odanın, il meclis toplantılarında temsil edildiği, günün ve konunun gerektirdiği durumlarda dönemin ilgili siyasi ve mesleki şahıslarına tebrik ya da konu ile ilgilenilmesi hususunda telgraflar çekildiği, yazılar yazıldığı ve veteriner hekimliğinin kuruluş yıl dönümünde ve 2000 yılından itibaren Dünya Veteriner Hekimler gününde üyelerin aileleri ile birlikte katıldıkları kutlama programları düzenlendiği saptandı^{44,45}.

Afyonkarahisar VHO tarihinden tespit edilen bazı önemli faaliyetler; müsteşarlık seviyesinde yeni bir kuruluşa toplanma talebinin devlet büyüklerine telgrafla pek çok kez iletilmesi (1979-1980 dönemi)⁴⁶, Merkez Konseye Veteriner Hekimler Yüksek Danışma Kurulunun kurulması önerisinin sunulması (1980-1981 dönemi)⁴⁷, üyelerle daha iyi iletişim kurabilmek için Burdur, Isparta ve Uşak illerinde birer temsilci görevlendirilmesi (1988-1990 dönemi)⁴⁸, devlet büyüklerine Hayvancılık Bakanlığının kurulması için telgraflar çekilmesi (1990-1992

dönemi)⁴⁹, Hayvancılık ve Su Ürünleri Müsteşarlığı kurulması talebinin devlet büyüklerine iletilmesi, dönemin Tarım ve Köy İşleri Bakanının ziyaret edilerek (16/03/1996) mesleki sorunların dile getirilmesi (1994-1996 dönemi)⁵⁰, çeşitli tarihlerde suni tohumlama kursları (4-8/10/2004⁵¹, 24-28/07/2006⁵²), akredite veteriner hekim kursları (11-13/03/2006, 18-20/03/2006)⁵³ ve hizmet içi eğitim kursları düzenlenmesi (18/11/2011⁵⁴, 19-21/12/2011⁵⁵, 14-15/06/2012⁵⁶, 23-24/12/2012⁵⁷) olarak tespit edildi.

Afyonkarahisar VHO'da değerlendirilen toplam beş disiplin vakasına rastlandı^{58,59,60,61} ve odanın 1976'dan günümüze kadar herhangi bir yayın organının bulunmadığı belirlendi⁶².

TARTIŞMA VE SONUÇ

TVHB'nin tarihinin incelendiği bir araştırmada (Melikoğlu ve Kızıltepe 2008) TVHB arşivinin çok yetersiz olduğunun; belirlendiği benzer şekilde bu çalışmada da hem TVHB Arşivi hem de Afyonkarahisar VHO Arşivinde oda ile ilgili 1968-1975 yıllarına ait bir evraka rastlanılmadığı, bu durumun ise söz konusu arşivler açısından bir eksiklik olduğu dolayısı ile daha düzenli ve tam bir arşivin tutulması gerektiği ileri sürülebilir.

Samsun-Sinop VHO'da seçilmiş (1969-2012) toplam 32 (Sanal ve Melikoğlu Gölçü 2014) ve Kars VHO'da seçilmiş (1989-2017) toplam 15 oda yönetim kurulu başkanı (Kızıltepe 2017) arasında hiç kadın veteriner hekimin bulunmadığı benzer şekilde Afyonkarahisar VHO'da da seçilmiş (1968-2016) 34 başkan arasında hiç kadın bulunmadığı⁶³, (Tablo 1-4) bu durumun ise kadınların çeşitli nedenlerle oda başkanlığına seçilmediğini gösterdiği ileri sürülebilir. Diğer veteriner hekim odalarında kadınların oda başkanı olma durumları yapılacak çalışmalarla ortaya çıkarılabilir.

Çeşitli tarihlerde Afyonkarahisar VHO tarafından devlet bünyesinde veteriner hekimliğe daha özelleşmiş bir birimin kurulması talebinin pek çok kez devlet büyüklerine iletilmesinin, mesleği geliştirme çabası açısından önemli olduğu söylenebilir⁶⁴.

Özen ve arkadaşları yapmış oldukları bir araştırmada (Özen ve ark. 2010) veteriner hekimlerin ilaç satış yetkisinin en olumsuz yönünün haksız rekabet olduğu tespit etmişlerdir Rekabet Kurulunun tebliği ile

³³ 21/01/2003 tarih ve 7 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

³⁴ 27/01/2003 tarih ve 8 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

³⁵ 03/11/2003 tarih ve 17 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

³⁶ 1977-1981 yönetim kurulu çalışma raporları. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

³⁷ 08/03/1991 tarih ve 22 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

³⁸ 07/03/2007 tarih ve 756 sayılı gelen evrak. TVHB Arşivi.

³⁹ 1977-1992 yönetim kurulu çalışma raporları. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁴⁰ Bkz: dipnot 29

⁴¹ 05/10/1978 tarih ve 3 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁴² 20/11/1980 tarih ve 5 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁴³ 04/10/1982 tarih ve 3 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁴⁴ 1976-2017 yönetim kurulu karar defterleri. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁴⁵ 1976-2000 yönetim kurulu çalışma raporları, 24/09/1977, 05/10/1978, 27/09/1980, 19/09/1981, 18/09/1982; 22/01/1984, 23/09/1990, 20/09/1992, 25/09/1994, 29/09/1996 ve 01/10/2000 tarihli genel kurul belgeleri. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁴⁶ 1979-1980 dönemi yönetim kurulu çalışma raporu, 27/09/1980 tarihli genel kurul belgeleri. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁴⁷ 1980-1981 dönemi yönetim kurulu çalışma raporu, 19/09/1981 tarihli genel kurul belgeleri. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁴⁸ 1988-1990 dönemi yönetim kurulu çalışma raporu, 23/09/1990 tarihli genel kurul belgeleri. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁴⁹ 1990-1992 dönemi yönetim kurulu çalışma raporu, 20/09/1992 tarihli genel kurul belgeleri. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁵⁰ 1994-1996 dönemi yönetim kurulu çalışma raporu, 29/09/1996 tarihli genel kurul belgeleri. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁵¹ 01/10/2004 tarih ve 26 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁵² 01/08/2006 tarih ve 70 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁵³ 13/02/2006 tarihli 396 sayılı gelen evrak. TVHB Arşivi.

⁵⁴ 26/12/2011 tarih ve 90184 nolu gelen evrak. TVHB Arşivi.

⁵⁵ 02/01/2012 tarih ve 0700/1338 nolu giden evrak. TVHB Arşivi.

⁵⁶ 18/06/2012 tarih ve 2012-130 nolu gelen evrak. TVHB Arşivi.

⁵⁷ 25/12/2012 tarih ve 2012-305 sayılı gelen evrak. TVHB Arşivi.

⁵⁸ 08/05/1997 tarih ve 9 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁵⁹ 22/07/2014 tarih ve 14 nolu yönetim kurulu kararı. Afyonkarahisar VHO Arşivi.

⁶⁰ 10/04/2017 tarih ve 303/177 sayılı giden evrak. TVHB Arşivi.

⁶¹ 20/06/2017 tarih ve 303/295 sayılı giden evrak. TVHB Arşivi.

⁶² Bkz: dipnot 8.

⁶³ Bkz: dipnot 7.

⁶⁴ Bkz: dipnot 46,49,50.

sonradan uygulamadan kalkmış da olsa odanın 2003'te Afyonkarahisar Eczacılar Odası ile birlikte ilaç satışı konusunda haksız rekabeti önlemek için düzenledikleri protokol⁶⁵ Afyonkarahisar VHO'nun söz konusu sorunun çözümüne yönelik gayret göstermesi açısından olumlu olarak değerlendirilebilir. Samsun-Sinop VHO'da (Sanal ve Melikoğlu Gölcü 2014) ve Kars VHO'da (Kızıltepe 2017) veteriner hekimlere yönelik eğitim programlarının düzenlendiği benzer biçimde bu çalışmada Afyonkarahisar VHO'da da bu programların düzenlendiği ve bu eğitimlerin ise üyelerin mesleki bilgi ve becerilerinin gelişimi açısından olumlu faaliyetler olduğu ifade edilebilir.

Kars VHO'nun yayın organı olan derginin tarihi boyunca (1989-2017) sadece bir sayı yayınlandığı (Kızıltepe 2017), Afyonkarahisar VHO'nun ise tarihi boyunca (1968-2017) hiç yayın faaliyetinin bulunmadığı⁶⁶ bu durumun ise oda için bir eksiklik olduğu ileri sürülebilir.

Kızıltepe'nin tez çalışmasında (Kızıltepe 2010) Marmara Bölgesi ve Ege Bölgesinde çalışan serbest veteriner hekimlerle ilgili reklam yapma ve klinik açmadan çalışma ile ilgili deontolojik-etik ihlallere Türkiye'nin diğer bölgelerinden daha sık rastlandığı Tong ve arkadaşlarının araştırmasında (Tong ve ark. 2014) İzmir VHO Haysiyet Divanının 1992-2014 yılları arasında 74 karar aldığı . Afyonkarahisar VHO'da ise 1976-2018 yılları arasında beş disiplin vakasına rastlandığı bu durumun ise İzmir VHO ile kıyaslandığında görece düşük bir rakam olduğu ileri sürülebilir..

Sonuç olarak Afyonkarahisar VHO'nun tarihi gelişim sürecinde, saptanan eksiklikleri bir tarafa sorumluluk bölgesi özelinde mesleğin çıkarlarına ve mesleki sorunların çözümüne yönelik girişimleri ve yapmış olduğu eğitim çalışmaları ile Türkiye'de veteriner hekimliği mesleğinin gelişimine ve dolayısı ile toplum sağlığına katkıda bulunduğu ifade edilebilir.

KAYNAKLAR

- Kızıltepe, A. (2010).** Türkiye'de Klinik Veteriner Hekimliği Uygulamalarında Karşılaşılan Deontolojik Etik Sorunlar Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, AÜ. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kızıltepe, A. (2017).** Türkiye'de Veteriner Hekim Odalarının Çalışmalarına Yönelik Bir İnceleme: Kars Bölgesi Veteriner Hekimler Odası Örneği. Kafkas Univ Vet Fak Derg, 23: 757-765.
- Melikoglu, B., Kızıltepe, A. (2008).** Türk Veteriner Hekimleri Birliği: Tarihten Notlar. Türk Veteriner Hekimleri Birliği Dergisi, 1-2: 94-101.
- Özen, A., Yüksel, E., Doğan, Ö. (2010)** Veteriner İlaçları Satış Yetkisinin Veteriner Hekimliği Açısından Değerlendirilmesi: I. Klinisyenlerin İlaç Satış Yetkisi Konusundaki Tutumları; Kafkas Univ Vet Fak

Derg,16, 805-812.

Sanal, S., Melikoglu Gölcü, B. (2014). Düünden bugüne Samsun-Sinop Bölgesi Veteriner Hekimler Odası. IV. Ulusal Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Otak Form Ofset, Samsun.sf. 439-446.

Tong, E., Özdemir, H.G., Aslım, G. (2014). İzmir Veteriner Hekimler Odası Haysiyet Divanı kararlarının "gizliliğe saygı ilkesi" çerçevesinde değerlendirilmesi. Vet Hekim Der Derg,85: 35-41.

⁶⁵ Bkz: dipnot 32-34.

⁶⁶ Bkz: dipnot 8